

ЗАТВЕРДЖУЮ

ДЕКАН ФАКУЛЬТЕТУ МОРСЬКОГО
ПРАВА І МЕНЕДЖМЕНТУ НУ «ОМА»

САВІНОВА Н. А.

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ»

Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Галузь знань	07Управління та адміністрування
Спеціальність	073Менеджмент
Факультет	Морського права і менеджменту
Кафедра	Економічної теорії та підприємництва на морському транспорті

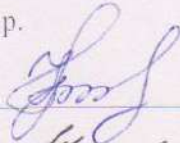
Робоча програма навчальної дисципліни «Антикризове управління» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки магістра «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту».

Розробник: Фрасинюк Т.І., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та підприємництва на морському транспорті.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та підприємництва на морському транспорті.

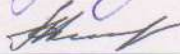
Протокол № 1 від 26 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри ЕТ та ПМТ

Примачов М.Т.

Секретар кафедри ЕТ та ПМТ

Голубкова І.А.

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Антикризове управління» сьогодні набуває особливого значення у зв'язку зі змінами у реформуванні національного морського господарського комплексу та появі багатьох взаємопов'язаних глибоких кризових явищ в глобальному ринку морської торгівлі. Безумовно, однією з причин затяжної депресії в українському морському господарському комплексі є відсутність відповідного досвіду управління кризовими явищами на мікро- та макrorівнях. Отож, виникнення та подальше загострення кризових ситуацій на водному транспорті України викликало потребу в ефективному антикризовому управлінні, тобто, з одного боку, – це замовлення практики. Однак, з іншого боку, тенденції розвитку науки управління ведуть до необхідності розробки концепції антикризового управління, її передумовами є поняття циклічності розвитку, управління ресурсозбереженням, мотивації, економії часу, соціального партнерства тощо. Сукупність перелічених факторів свідчить про реальну загрозу виникнення кризової ситуації при будь-якому, навіть успішному, управлінні. Глибина та характер кризової ситуації залежать від управління, тобто можливостей при вирішенні проблем передбачати та пом'якшувати кризи, використовувати їх на користь розвитку. Антикризове управління слід розглядати комплексно. Перш за все в дисципліні «Антикризовий управління на водному транспорті» розглядається сутність та об'єктивні причини кризових явищ на ринку морської торгівлі, надалі робиться наголос на причинах виникнення та розвитку кризи на рівні підприємств морського транспорту, методиках проведення діагностики кризових ситуацій, стратегії і тактиці антикризового управління.

Економічний розвиток кожного транспортного підприємства та його працівників і акціонерів залежить від уміння використовувати економічні принципи, що сприяють зростанню соціальних і господарських результатів при обмежених ресурсах транспортного комплексу держави та глобальної системи в цілому. Тому найважливішою метою викладання дисципліни є придбання курсантами зацікавленості у вивченні економічних процесів і в поясненні важливіших закономірностей господарського та соціального розвитку основних операторів структурних підсистем глобального транспортного простору за критеріями системної безпеки.

Головна роль у формуванні відзначених процесів належить теорії економічної поведінки за критеріями стійкого розвитку та позиціонування судноплавних компаній у системі ринку транспортних послуг з урахуванням змін базових параметрів морської транспортної індустрії.

Програма курсу "Антикризове управління" сприяє засвоєнню загальних умов економічного розвитку транспортної системи світу; чіткого оперування категоріями, принципами та правилами сталого функціонування транспортної індустрії та підприємницьких структур; змістом предмету та засобу теорії формування світової транспортної системи; факторів і умов формування основних транспортних і позатранспортних результатів; принципів реалізації ділової активності в межах міжнародних вантажопотоків та створення конкурентних переваг; системи управління світовими транспортно-економічними зв'язками, тощо.

У зв'язку з цим метою вивчення дисципліни є формування системи знань і навичок управління у кризових ситуаціях, розв'язання складних завдань стратегічного значення в ринкових умовах, розпізнавання та діагностика, прогнозування наслідків розвитку кризових явищ та їх ліквідація, прийняття та реалізація антикризових управлінських рішень.

Дана дисципліна включає в себе засвоєння закономірностей управління стійкістю функціонування судноплавних компаній в реальних умовах циклічних змін у світовому ринку морської торгівлі. Засвоєння методів і принципів забезпечення ефективності операторської діяльності, незважаючи на зовнішні загрози та внутрішні ризики. Спеціалісти морського транспорту повинні оволодіти основами теорії збалансованого

розвитку, що розкриває сутність поведінки підсистем ринку морської торгівлі. При цьому спеціаліст з менеджменту морського транспорту повинен володіти необхідною інформацією з характеру зміни процесів в глобальному морському транспортному просторі.

Робоча програма складена відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня магістр галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент»

Мова навчання українська.

Статус дисципліни обов'язкова.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

- ЗКЗ Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ФК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів
- ФК 7 Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
- ФК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом
Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні
- ФК9. управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію
- ФК10. Здатність до управління організацією та її розвитком
- ФК13. Здатність визначати ризики на підприємствах морського транспорту
- ФК 14 Здатність орієнтування в сучасному круїзному ринку та в практичних проблемах менеджменту сучасного круїзного бізнесу

Програмні результати навчання:

- ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення
- ПРН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями;
- ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;
- ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність
- ПРН 8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією
- ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом)
- ПРН 15. Володіння навичками командної роботи з урахуванням міжкультурних відмінностей під час ділового спілкування, уміння використовувати методи подолання конфліктів і самоконтролю у екстремальних ситуаціях;

Кількість кредитів ЄКТС **4 кредита**

Форма підсумкового контролю **екзамен**

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Антикризове управління» передбачає здобуття здобувачем вищої освіти наступних результатів навчання:

- знати техніку прийняття рішень в умовах обмеженості часу і ресурсів;
- знати особливості управління судноплавними компаніями в системі циклічності фрахтового ринку;
- знати альтернативності розвитку в умовах обмеженості ресурсів;
- знати інституційні форми управління стійкістю торговельного флоту;
- знати антикризові стратегії у судноплаванні;
- уміти зробити загальну оцінку ризиків операторської діяльності;
- уміти науково обґрунтовувати доцільність конкурентного розвитку національної транспортної індустрії;
- уміти використати теоретичні положення з розвитку транспорту в практичній діяльності на морському флоті.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)								Відповідність модельному курсу Міжнародної морської асоціації***
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	
Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ФОРМИ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В ЕКОНОМІЦІ									
Тема1. Поняття та сукупність ознак кризи і причини її виникнення		1	1			1			
Тема 2. Керовані і некеровані процеси антикризового розвитку		1				1			
Тема 3. Типологія криз економічних криз		1							
Тема 4. Економічні закономірності кризи та причини її виникнення		1	1						
Тема 5. Фази економічних циклів та особливості управління в системі циклічності фрахтового ринку		1				1			
Тема 6. Особливості управління стійкістю позиціонування за циклічними обмеженнями		1							
Тема 7 Розпізнавання кризи		1							
Тема 8. Роль держави в антикризовому управлінні		1	1			1			
Тема 9. Інтеграційні технології в антикризовому управлінні		1							
Разом за розділом 1		9	3	X		4	X	X	X
Розділ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ									
Тема 1 . Логічний підхід до проблеми антикризового		1	1						

управління та управління проектами сталого розвитку морського транспорту									
Тема 2. Програмування антикризових заходів		1				1			
Тема 3. Планування в системі антикризового управління		1	1				1		
Тема 4. Організаційні структури антикризового управління		1							
Тема 5. Адміністрування в системі антикризових заходів		1	1			1	1		
Тема 6. Глобальні фактори і технології антикризових заходів		1	1						
Разом за розділом 2		6	4	X		2	2	X	X
Розділ 3. ОСОБЛИВОСТІ І МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В ТОРГОВЕЛЬНОМУ СУДНОПЛАВСТВІ									
Тема 1. Динамічність чинників кризового стану торговельного судноплавства		1	1				1		
Тема 2. Розробка антикризових стратегій в судноплаванні		1	1						
Тема 3. Критерії мінімізації нестандартних ризиків в судноплаванні		1	1						
Тема 4. Система інвестиційних ризиків розвитку торговельного судноплавства		1				1			
Тема 5. Принципи управління функціональною стійкістю СК		1							
Тема 6. Безпека мореплавання - фактор антикризового позиціонування		1				1			
Тема 7. Управління параметрами ефективного розвитку флоту і портів		1	1				1		
Тема 8. Вплив зовнішніх умов на стійкість торговельного судноплавства		1	1						
Разом за розділом 3		8	5	X		2	2	X	X
Розділ 4. АНТИКРИЗОВІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ СУДНОПЛАВНОЇ КОМПАНІЇ									
Тема 1. Управління стійкістю розвитку морського транспорту за критеріальними обмеженнями		1	1				1		
Тема 2. Угрупування проблем і завдань адекватного розвитку морського транспорту		1	1			1			
Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємств морського транспорту		2	1				1		

Тема 4. Антикризове управління фінансовою стійкістю СК		1							
Тема 5. Страхування в системі антикризового управління		2	1			1			
Разом за розділом 4		7	4			2	2	X	X
Всього аудиторних годин	46	30	16	X	16	10	6	X	X
Самостійна робота (години)	74				104				X
з них на виконання індивідуального завдання **									X
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	120				120				X

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Зміст заняття
1	Поняття та сукупність ознак кризи і причини її виникнення	Визначення сутності кризи. Класифікація кризи. Об'єктивні та суб'єктивні чинники, що впливають на виникнення кризи. Чинники, що впливають на появу та розвиток кризових процесів. Підходи щодо сутності та видів фінансових криз і кризових явищ. Причин їх виникнення та наслідки для підприємства. Усна відповідь
2	Економічні закономірності кризи та причини її виникнення	Закономірності економічної кризи. Основні характеристики кризи. Приведення рикладів внутрішніх чинників, що обумовлюють кризовий фінансовий розвиток СК. Зовнішні (екзогенні) чинники. Визначення критеріїв прийняття антикризових рішень та формування структури ризикових ситуацій. Усна відповідь. Бесіда
3	Роль держави в антикризовому управлінні	Цілі антикризового управління. Порівняння витрат і результатів в антикризовому управлінні. Центральна проблема соціально-економічного розвитку України. Стратегія інституційного антикризового і антимонопольного регулювання. Цільові пріоритети антикризового управління. Альтернативи антикризового управління по цілям і пріоритетах. Проблеми інституційних впливів уряду в антикризових стратегіях. Усна відповідь. Бесіда

4	Логічний підхід до проблеми антикризового управління та управління проектами сталого розвитку морського транспорту	Циклічна диспропорційність між виробництвом і споживанням по регіонах світової торгівлі. Орієнтація на норму прибутку і окупності капітальних ресурсів. Стандартна задача стійкої роботи морських транспортних підприємств. Управління проектами сталого розвитку морського транспорту. Обґрунтування економічних основ розвитку національного морського транспорту. Бесіда.
5	Планування в системі антикризового управління	Розв'язання задач на розрахунок збалансованості потоку транспортної продукції і відповідних ресурсів. Розробка плану в системі антикризового управління СК.
6	Адміністрування в системі антикризових заходів	Морське адміністрування. Суб'єкти морського адміністрування. Принципи адміністрування в системі Міжнародних морських організацій. Реалізація інтеграційної політики на морському транспорті. Розгляд нормативно-правової бази морського адміністрування.
7	Глобальні фактори і технології антикризових заходів	Порівняння варіантів структуризації складу суден торгового флоту за типорозміром. Диференціація рівня комерційних ризиків для судноплавних компаній в залежності від їх спеціалізації і концентрації вантажопідйомності флоту. Аналіз статистичних даних розвитку світового торгового флоту.
8	Динамічність чинників кризового стану торговельного судноплавства	Обґрунтування параметрів і напрямків розвитку національного судноплавства. Аналіз статистичних даних розвитку світових вантажопотоків, техніко-економічного рівня флоту, кваліфікації плавскладу. Розв'язання задач на визначення поточної фінансової потреби в оборотних коштах Обговорення питання вибору концепції становлення України, як морської держави відповідно до принципів міжнародного морського судноплавства і ефективного функціонування і розвитку морського флоту і портів.
9	Розробка антикризових стратегій в судноплавстві	Визначення можливих інвестиційних стратегій подальшого розвитку компанії

10	Критерії мінімізації нестандартних ризиків в судноплаванні	Розв'язання задач на визначення конкурентної стійкості торговельних портів України за обмеженнями морського адміністрування та розробки механізму прийняття антикризових рішень, які забезпечують ефективне використання цього потенціалу.
11	Управління параметрами ефективного розвитку флоту і портів	Розв'язання задач на визначення ефективності інноваційних рішень в антикризовому управлінні СК
12	Вплив зовнішніх умов на стійкість торговельного судноплавства	Ефективне управління розвитком національного морського транспортного комплексу. Розв'язання задач на розрахунок кінцевого фінансового результату всіх учасників логістичної системи.
13	Управління стійкістю розвитку морського транспорту за критеріальними обмеженнями	Розв'язання задач на визначення ефективності виходу на рівень регіональної торгівлі.
14	Угруповання проблем і завдань адекватного розвитку морського транспорту	Розв'язання задач на визначення економічного ефекту реалізації антикризового проекту розвитку СК
15	Аналіз фінансової стійкості підприємств морського транспорту	Розв'язання задач на вибір оптимального варіанту капітальних вкладень в суднобудівництво
16	Страховання в системі антикризового управління	Розв'язання задач на визначення розміру страхового відшкодування

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях. Вона допомагає набути навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійної проробки здобувачами вищої освіти навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Види самостійної роботи:

1. Робота по опрацюванню лекційного курсу.
2. Робота з вивчення окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем).
3. Виконання практичних розрахунків, заданих викладачем.
4. Підготовка до семінарських/практичних занять;
5. Виконання індивідуальних завдань (аналітичних оглядів)

Перелік тем, винесених на самостійне вивчення:

1. Поняття та сукупність ознак кризи і причини її виникнення
2. Керовані і некеровані процеси антикризового розвитку
3. Типологія криз економічних криз
4. Економічні закономірності кризи та причини її виникнення

5. Фази економічних циклів та особливості управління в системі циклічності фрахтового ринку
6. Особливості управління стійкістю позиціонування за циклічними обмеженнями
7. Системні і локальні ризики в судноплавному бізнесі
8. Розпізнавання кризи
9. Управлінський облік та порівняння витрат і результатів в антикризовому управлінні
10. Роль держави в антикризовому управлінні
11. Цільові пріоритети антикризового управління
12. Інтеграційні технології в антикризовому управлінні
13. Логічний підхід до проблеми антикризового управління та управління проектами сталого розвитку морського транспорту
14. Програмування антикризових заходів
15. Планування в системі антикризового управління
16. Інтеграційні технології в антикризовому управлінні
17. Організаційні структури антикризового управління
18. Адміністрування в системі антикризових заходів
19. Політика антикризового управління при загрозі банкрутства
20. Глобальні фактори і технології антикризових заходів
21. Несистемні фактори кризових ситуацій в торговельному суднопластві
22. Динамічність чинників кризового стану торговельного суднопластва
23. Структуризація ризиків в торговельному суднопластві
24. Розробка антикризових стратегій в суднопластві
25. Критерії мінімізації нестандартних ризиків в суднопластві
26. Типи антикризових процесів в торговельному суднопластві
27. Система інвестиційних ризиків розвитку торговельного суднопластва
28. Принципи управління функціональною стійкістю СК
29. Безпека мореплавства - фактор антикризового позиціонування
30. Управління параметрами ефективного розвитку флоту і портів
31. Обґрунтування параметрів і напрямків розвитку національного суднопластва
32. Вплив зовнішніх умов на стійкість торговельного суднопластва
33. Управління стійкістю розвитку морського транспорту по критеріальним обмеженням
34. Угрупування проблем і завдань адекватного розвитку морського транспорту
35. Аналіз фінансової стійкості підприємств морського транспорту
36. Оцінка фінансової стійкості СК
37. Особливості процедури банкрутства
38. Антикризове управління фінансовою стійкістю СК
39. Сутність морського страхування
40. Основні поняття морського страхування
41. Види договірної страхування
42. Страхування суден
43. Система і основні принципи взаємного страхування
44. Принципи антипіратських стратегій

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Види індивідуальних завдань	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Контрольна робота	-	Реферат

Мета виконання індивідуальної роботи – поглиблення та закріплення теоретичних знань, придбання практичних навичок і їх застосування для вирішення виробничих задач.

В рефераті здобувач вищої освіти повинен показати знання теоретичних основ тем, що викладаються, освітлюючи теорію питання на основі вивчення та узагальнення економічної і спеціальної літератури, рішень законодавчих і виконавчих органів.

Кожний здобувач вищої освіти виконує індивідуальну роботу за варіантом відповідно до таблиці (див. таблицю).

№ варіанта	Теоретичні питання
№ 1	1; 11; 21
№ 2	2; 12; 22
№ 3	3; 13; 23
№ 4	4; 14; 24
№ 5	5; 15; 25
№ 6	6; 16; 26
№ 7	7; 17; 27
№ 8	8; 18; 28
№ 9	9; 19; 29
№ 10	10; 20; 30

Питання до індивідуальної роботи

1. Системні і локальні ризики в судноплавному бізнесі
2. Розпізнавання кризи
3. Управлінський облік та порівняння витрат і результатів в антикризовому управлінні
4. Роль держави в антикризовому управлінні
5. Цільові пріоритети антикризового управління
6. Логічний підхід до проблеми антикризового управління та управління проектами сталого розвитку морського транспорту
7. Планування в системі антикризового управління
8. Інтеграційні технології в антикризовому управлінні
9. Організаційні структури антикризового управління
10. Адміністрування в системі антикризових заходів
11. Політика антикризового управління при загрозі банкрутства
12. Глобальні фактори і технології антикризових заходів
13. Несистемні фактори кризових ситуацій в торговельному суднопластві
14. Динамічність чинників кризового стану торговельного суднопластва
15. Структуризація ризиків в торговельному суднопластві
16. Розробка антикризових стратегій в суднопластві
17. Критерії мінімізації нестандартних ризиків в суднопластві
18. Система інвестиційних ризиків розвитку торговельного суднопластва
19. Принципи управління функціональною стійкістю СК

20. Безпека мореплавання - фактор антикризового позиціонування
21. Обґрунтування параметрів і напрямків розвитку національного судноплавства
22. Вплив зовнішніх умов на стійкість торговельного судноплавства
23. Угруповання проблем і завдань адекватного розвитку морського транспорту
24. Особливості процедури банкрутства
25. Сутність морського страхування
26. Основні поняття морського страхування
27. Види договірної страхування
28. Страхування суден
29. Система і основні принципи взаємного страхування
30. Принципи антипіратських стратегій

7. Методи контролю

Здобувачі вищої освіти опановують зміст навчальної дисципліни у наступних видах навчальної роботи: опрацювання лекційних матеріалів; підготовка до практичних занять; розв'язання задач на практичних заняттях; виконання індивідуальної роботи.

Поточне оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу; розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків тощо; виступу на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *екзамен*.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

Результати навчання	Методи демонстрації (навчання, оцінювання)
<i>Знати</i> техніку прийняття рішень в умовах обмеженості часу і ресурсів	Усна відповідь на питання лекційного курсу в дискусії, письмова відповідь на тести
<i>Знати</i> особливості управління судноплавними компаніями в системі циклічності фрахтового ринку	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, моделювання
<i>Знати</i> альтернативності розвитку в умовах обмеженості ресурсів	Усна відповідь на питання лекційного курсу, розв'язання задач, виконання певних розрахунків, презентації результатів виконаних завдань
<i>Знати</i> інституційні форми управління стійкістю торговельного флоту	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, письмова відповідь на тести
<i>Знати</i> антикризові стратегії у судноплавстві;	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, письмова відповідь на тести

Уміти робити загальну оцінку ризиків операторської діяльності	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, розв'язання задач
Уміти науково обґрунтовувати доцільність конкурентного розвитку національної транспортної індустрії	Усна відповідь на питання лекційного курсу, в дискусії, виступ на практичних заняттях, розв'язання задач
Уміти використати теоретичні положення з розвитку транспорту в практичній діяльності на морському флоті.	Виступ на практичних заняттях, в дискусії, розв'язання задач

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Таблиця розподілу оцінок по результатам навчання за різними шкалами

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Здобувач вищої освіти проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує вправи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C		Здобувач вищої освіти уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E		Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

9. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття кризи і причини її виникнення
2. Сукупність ознак кризи
3. Керовані і некеровані процеси антикризового розвитку
4. Типологія криз
5. Економічні закономірності кризи
6. Причини виникнення економічних криз
7. Фази економічних циклів
8. Системні і локальні ризики в судноплавному бізнесі
9. Структуризація ризиків торгового судноплавства
10. Розпізнавання кризи
11. Управлінський облік в системі антикризового управління
12. Особливості управління в системі циклічності фрахтового ринку
13. Особливості управління стійкістю позиціонування за циклічними обмеженнями
14. Орієнтація операторів в системі екстерналій
15. Особливості банкрутства в системі морського транспорту
16. Порівняння витрат і результатів в антикризовому управлінні
17. Роль держави в АКУ
18. Цільові пріоритети антикризового управління
19. Логічний підхід до проблеми антикризового управління
20. Управління проектами сталого розвитку морського транспорту
21. Програмування антикризових заходів
22. Особливості розвитку світового торгового флоту
23. Обґрунтування параметрів і напрямків розвитку національного судноплавства
24. Планування в системі антикризового управління
25. Регіональні чинники сталого позиціонування СК
26. Глобальні фактори і технології антикризових заходів
27. Несистемні фактори кризових ситуацій в торговельне судноплавство
28. Інтеграційні технології в антикризовому управлінні
29. Динамічність чинників кризового стану торгового судноплавства
30. Структуризація ризиків в торговельному судноплавстві
31. Особливості проявів системи ризиків торговельному судноплавстві
32. Розробка антикризових стратегій в судноплавстві
33. Інтеграційні процеси в антикризових стратегіях
34. Критерії мінімізації нестандартних ризиків в судноплавстві
35. Типи антикризових процесів торговельному судноплавстві
36. Система інвестиційних ризиків розвитку торгового судноплавства
37. Ризики і кризові ситуації в портовому бізнесі
38. Особливості структуризації антикризового управління на рівні підприємств морського транспорту
39. Організаційні структури антикризового управління
40. Адміністрування в системі антикризових заходів
41. Принципи управління функціональною стійкістю СК
42. Політика антикризового управління при загрозі банкрутства
43. Безпека мореплавання - фактор антикризового позиціонування
44. Управління параметрами ефективного розвитку флоту і портів
45. Пріоритети розвитку національного морського транспорту
46. Вплив зовнішніх умов на стійкість торгового судноплавства
47. Інтеграційні технології в антикризовому управлінні

48. Управління стійкістю розвитку морського транспорту за критеріальним обмеженням
49. Угрупування проблем і завдань адекватного розвитку морського транспорту
50. Аналіз фінансової стійкості підприємств морського транспорту
51. Оцінка фінансової стійкості СК
52. Особливості процедури банкрутства
53. Антикризове управління фінансовою стійкістю СК
54. Сутність морського страхування
55. Основні поняття морського страхування
56. Види договірної страхування
57. Страхування суден
58. Система і основні принципи взаємного страхування
59. Принципи антипіратських стратегій
60. Економіко-екологічна оцінка техногенної та екологічної безпеки мореплавання
61. Особливості кризових ситуацій за такими чинниками екологічних ризиків
62. Параметричні характеристики екологічних ризиків в Чорноморському басейні
63. Техногенно - екологічні ризики локальних акваторій
64. Економіко-екологічна оцінка техногенезу джерел забруднення морського середовища
65. Загальна характеристика техногенного навантаження північно-західного Ренджу Чорного моря

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Антикризисное управление в торговом судоходстве [Текст] : **учебник** / Н. Н. Примачева, Е. В. Сенько, Т. И. Фрасинюк ; под общ. ред. проф. Н. Т. Примачева ; Нац. акад. наук Украины, Ин-т проблем рынка и экон.-экол. исслед. - Одесса : ИПРЭИ НАНУ, 2015. - 316 с.
2. Антикризисное управление на морском транспорте [Текст] : **учебное пособие** / Н. Н. Примачева, Н.С.Лысенко,С.А. Машканцева, Т. И. Фрасинюк ; под общ. ред. проф. Н. Т. Примачева.- Одесса: ОНМА, 2014.-240 с.

Додаткові рекомендовані джерела:

3. Економіка міжнародних транспортних перевезень : підручник / Данько М.І., Дикань В.Л., Дейнека О.Г., Позднякова Л.О., Юрченко Ю.М. - Харків ЧП Чиженко "ОЛАНТ", 2004.
4. Жихарева В. В. Теория и практика инвестиционной деятельности судоходных компаний [Текст]: монография/В.В. Жихарева. – Одесса: Феникс, 2010.- 415 с.
5. Котлубай М.И. Становление морского транспорта в рыночной среде [Текст]: монография / И.М. Котлубай. – Одеса : ИПРЭИ НАН Украины, 2005. – 224 с.
6. Николаева Л. Л. Принципы устойчивого развития судоходных компаний в глобальном рынке морской торговли [Текст] : монография / Л. Л. Николаева. - Одесса: Фенікс, 2007. - 323 с.
7. Примачев Н. Т. Принципы интеграции в торговом судоходстве [Текст]: монография / Н.Т. Примачев, А.Н. Примачев.- Одесса: Феникс, 2006. - 360 с.
8. Примачев Н.Т., Печерская Н.В. Проблемы и инструментарий формирования стратегии развития торгового флота. [Текст] Одесса, изд. ИПРиЭИ 2003.- 280 с.

9. Примачев Н.Т. Эффективность развития морской транспортной индустрии: [Текст]: монография / Н.Т. Примачев, Н.Н. Примачева.- Одесса: ОНМА, 2011.-374с.
10. Проблемы устойчивого развития подсистем глобальной морской транспортной индустрии [Текст] = The problems of sustainable development of the global Maritime transport industry's subsystems : [монография] / [Н. Примачев и др.] ; под общ. ред. Примачева Н. Т., Klimek Н. ; Одес. нац. мор. акад. - Одесса ; Херсон : Гринь Д. С. ; Gdansk : UGIT i NM, 2014. - 316 с..
11. Стратегия позиционирования национального морского в глобальном транспортном рынке [Текст]: научное издание / М. В. Миусов, Н. Т. Примачев, В.В.Винников [и др.] ; под общ. ред. Н. Т. Примачева. – Одесса : Автограф, 2006. - 234 с.
12. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой./ Под ред. Градова А. П., Кузина Б. И. – СПб.: Специальная литература, 1996. – 510 с.
13. Фрасинюк Т.І. Система забезпечення стійкості розвитку підсистем морської транспортної індустрії. **Монографія** / Одеса: ІнформІздат 2017. – 303 с.

11. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/rmt2019_en.pdf - Reviewofmaritimetransport 2019.
2. http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/rmt2018_en.pdf -Reviewofmaritimetransport 2018.
3. <https://mtu.gov.ua>- Міністерство інфраструктури України.
4. <http://cfts.org.ua/analitics> - Центр транспортних стратегій.

12. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни